

บทที่ 5

อภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

แบบสอบถามจำนวน 100 ชุด ได้มีเนื้อหาการลงสัมภาษณ์ในเรื่องดังต่อไปนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูล/รายละเอียดส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ด้านเจตคติ/ความรู้สึก

ความคิดเห็นต่อเจตคติ/ความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุขาดการดูแลอย่างต่อเนื่อง ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยขมิ้น อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.56 และเมื่อพิจารณานั้นพบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามด้านเจตคติ/ความรู้สึก อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าที่สูงที่สุดคือ สังคมไทยควรเห็นคุณค่า ยกย่อง เคารพ นับถือผู้สูงอายุ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 รองลงมาคือ วัฒนธรรมไทยลูกๆ ต้องดูแลพ่อแม่เมื่อแก่ชรา มีค่าเฉลี่ย 4.63 และที่น้อยที่สุดคือ บ่อยครั้งฉันรู้สึกถูกทอดทิ้งจากสังคม มีค่าเฉลี่ย 2.65

ผู้ตอบแบบสอบถามด้านการปฏิบัติตน/พฤติกรรมที่ปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.42 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าที่สูงที่สุดคือ ฉันใช้เวลาพักผ่อนส่วนใหญ่ที่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 4.53 รองลงมาคือ ฉันชอบอยู่บ้านมากกว่าออกไปไหน มีค่าเฉลี่ย 4.27 และน้อยที่สุดคือ ฉันมักสูบบุหรี่เพื่อคลายเครียดเสมอ มีค่าเฉลี่ย 1.81

ผู้ตอบแบบสอบถามด้านความร่วมมือกับชุมชน อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.54 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าที่สูงที่สุดคือ ฉันสามารถถ่ายทอดประสบการณ์และใช้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชนและสังคมได้ มีค่าเฉลี่ย 3.83 รองลงมาคือ ฉันต้องร่วมงานของชุมชนเสมอ เช่น งานศพ มีค่าเฉลี่ย 3.67 และน้อยที่สุดคือ ฉันเป็นสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับสันตนาการหรือการพักผ่อนต่างๆ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ มีค่าเฉลี่ย 3.09

ผู้ตอบแบบสอบถามด้านเศรษฐกิจ/รายได้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.07 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าที่สูงที่สุดคือ ฉันควรต้องมีการวางแผนจัดสรรการใช้จ่ายเงินของฉันในอนาคตอย่างระมัดระวัง มีค่าเฉลี่ย 3.28 รองลงมาคือ ฉันยังคงใช้จ่ายเงินเพื่อเลี้ยงดู รักษากุหลาน มีค่าเฉลี่ย 3.05 และที่น้อยที่สุด คือ ฉันยังคงทำงานพิเศษหรืองานเสริมอยู่บ้างแม้ว่าจะไม่ใช่งานหลักของฉันที่ทำเป็นประจำ มีค่าเฉลี่ย 2.89

ผู้ตอบแบบสอบถามภาวะสุขภาพของท่านในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.12 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าที่สูงที่สุดคือ ภาวะสุขภาพในรอบ 1 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ย 3.21 รองลงมาคือ โรคประจำตัว มีค่าเฉลี่ย 3.02

- ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุ

ตอนที่ 1 จากผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 91 รองลงมาไม่ป่วย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ป่วยเป็นโรคโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงจำนวนอย่างละ 51 คน คิดเป็นร้อยละอย่างละ 32.3รองลงมาเป็นโรคอื่นๆ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2

ความคิดเห็นพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุขาดการดูแลอย่างต่อเนื่อง ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยขมิ้น อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.28 และเมื่อพิจารณานั้นพบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมด้านการรับประทานอาหาร อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 2.52 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ที่สูงที่สุดคือ ท่านรับประทานอาหารผัก และผลไม้ มีค่าเฉลี่ย 2.91 รองลงมาคือ ท่านดื่มน้ำสะอาดวันละ 6 – 8 แก้ว มีค่าเฉลี่ย 2.87 และน้อยที่สุดคือ ท่านชอบรับประทานอาหารรสเค็มจัด เช่น ผักดอง ปลาหมึก มีค่าเฉลี่ย 1.48

ผู้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมด้านการออกกำลังกาย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 1.91 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าที่สูงที่สุดคือ ท่านบริหารกล้ามเนื้อด้วยการ มีค่าเฉลี่ย 2.19 รองลงมาคือ ท่านทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ทำสวน ทำงานบ้าน ปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้จนได้เหงื่อ ฯลฯ มีค่าเฉลี่ย 2.05 และน้อยที่สุดคือ ท่านเดินหรือขี่จักรยานในระยะทางใกล้ๆมีค่าเฉลี่ย 1.65

ผู้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมด้านการปฏิบัติตนในภาวะเจ็บป่วย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.36 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าที่สูงที่สุดคือ เมื่อท่านเจ็บป่วย/เกิดอุบัติเหตุ ท่านใช้สิทธิการรักษาพยาบาลตามโรงพยาบาลที่ระบุตามสิทธิ มีค่าเฉลี่ย 2.67 รองลงมาคือ ท่านได้รับการตรวจร่างกายและตรวจคัดกรองโรคเป็นประจำทุกปี มีค่าเฉลี่ย 2.57 และน้อยที่สุดคือ น้อยที่สุดคือ ท่านรับประทานยาสมุนไพรแทนยาแผนปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย 1.64

ผู้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมด้านการจัดการความเครียด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.20 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าที่สูงที่สุดคือ เมื่อท่านต้องการพักผ่อนหย่อนใจ ท่านจะใช้วิธีการพูดคุยกับบุคคลในบ้าน มีค่าเฉลี่ย 2.36 รองลงมาคือ เมื่อท่านต้องการพักผ่อนหย่อนใจ ท่านจะใช้วิธีการพูดคุยกับบุคคลในบ้าน มีค่าเฉลี่ย 2.32 และน้อยที่สุดคือ เมื่อมีความเครียด ท่านยังคงหงุดหงิด หรือหมกมุ่นกับปัญหา หมกมุ่นกับปัญหาที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ย 1.81

ตอนที่ 2 การรับบริการสาธารณสุข รพ.สต./ศูนย์สุขภาพชุมชนจากตารางแสดง จากผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า เมื่อเจ็บป่วยส่วนใหญ่เข้ารับบริการทุกครั้ง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาบางครั้งและนานๆครั้ง จำนวนอย่างละ 19 คน คิดเป็นร้อยละอย่างละ 19

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยรับบริการอื่นๆ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 85 รองลงมาเคยรับบริการนวด/แพทย์แผนไทย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เคยใช้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 81 รองลงมาไม่เคยใช้บริการจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19

ความพึงพอใจต่อการมาใช้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ(โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือศูนย์สุขภาพชุมชน) โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.73 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ที่สูงที่สุดคือ ความสะดวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.78 รองลงมาคือ การได้รับบริการตรงตามความต้องการ มีค่าเฉลี่ยที่ 2.73 และน้อยที่สุดคือ ความพึงพอใจต่อสถานบริการในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยที่ 2.71

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีหม้ออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 47.4 รองลงมาต้องการให้อาสาสมัครสาธารณสุข(อสม.) จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีทีมเจ้าหน้าที่ร่วมกับ อสม.ออกเยี่ยมบ้าน จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมาต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ประจำ รพ.สต.ในเวลาราชการจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีแพทย์ประจำ รพ.สต. จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมาต้องการให้มีเจ้าหน้าที่เพียงพอกับคนไข้และต้องการให้มีรถรับ – ส่งผู้ป่วย จำนวนอย่างละ 44 คน คิดเป็นร้อยละอย่างละ 16.2

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับภูมิทัศน์ให้มีความร่มรื่น สะอาด ปลอดภัย จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมาต้องการให้มีการจัดเก็บขยะ กำจัดขยะอย่างถูกวิธี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23

ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการไปรับบริการที่คลินิกที่โรงพยาบาลประจำอำเภอ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาต้องการไปรับบริการที่คลินิกในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล,ศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40

- ส่วนที่ 4 ความรู้ความเข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับส่งเสริมสุขภาพ

จากผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่มีการดูแลให้บริการเรื่องนี้จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 57 รองลงมาไม่มี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43

จากผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมาไม่ต้องการ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37

ท่านเข้าใจสิทธิตามกฎหมายของการดูแลผู้สูงอายุต่อเนื่องอย่างไร ส่วนใหญ่เข้าใจสวัสดิการที่ตนได้รับ

นอกจากนี้แล้วเมื่อศึกษาตัวกฎหมายของไทยพบว่ามีปัญหาในที่สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1. มีการออกกฎหมายเพื่อดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวทั้งในระดับรัฐธรรมนูญและระดับพระราชบัญญัติอยู่บ้าง แต่ไม่มีการบัญญัติ กฎหมายลำดับรองเพื่อดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผล
2. มีการออกกฎหมายระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองเพื่อดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวแล้วแต่เนื้อหายังมีขอบเขตไม่ครอบคลุมทุกกรณีหรือไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น สิทธิผู้สูงอายุ ไม่มีมาตรการของการส่งเสริมให้ป้องกันก่อนเกิดโรคภัยไข้เจ็บ หรือมาตรการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางสุขภาพ และการตรวจสุขภาพซึ่งพบว่ายังไม่มีการดูแลโรคเรื้อรังที่สำคัญ ได้แก่ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน และโรคหลอดเลือดในสมอง นอกจากนี้ควรพัฒนาระบบบุคลากรด้านการควบคุมโรคและป้องกันปัญหาสุขภาพและมีมาตรการในการสนับสนุนการดูแลระยะยาว นอกจากนี้ควรสนับสนุน ให้ควรมีกฎหมายที่มีมาตรการในการส่งเสริมให้ครอบครัว ตลอดจนชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถอยู่ดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเต็มที่ และต้องมีกฎหมายที่ส่งเสริมให้ครอบครัวสามารถดูแลพ่อแม่ได้โดยไม่ลำบาก
3. มีหลักเกณฑ์กฎหมายลำดับรองแต่ไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุทุกประเภท
4. มีการออกกฎหมายระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองเพื่อดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวแล้วแต่เนื้อหายังมีขอบเขตไม่ครอบคลุมทุกกรณีหรือไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง
5. ไม่มีการบัญญัติกฎหมายลำดับรองให้องค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกำหนดการจัดการด้านผู้สูงอายุ

5.2 สรุปผลการวิจัย

1. ผู้สูงอายุมีการได้รับสิทธิที่ดีจากการช่วยเหลือของหน่วยงานรัฐในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นที่น่าชื่นชมในการทำงานขององค์กรของรัฐทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้สูงอายุไม่ได้มีองค์ความรู้ในเชิงกฎหมายมากเท่าใดนัก ว่าตนมีสิทธิอย่างไรบ้าง และจะเข้ามามีบทบาทอย่างไรกับหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. หน่วยงานของรัฐบางแห่งถึงแม้จะมีความใกล้ชิดกับผู้สูงอายุและท้องถิ่น แต่ก็ไม่สามารถทำงานผ่านองค์กรส่วนท้องถิ่นได้อย่างโดยตรงเช่น โรงพยาบาลส่งเสริมคุณภาพตำบล เพราะไม่ได้เป็นสถานพยาบาลที่ขึ้นตรงกับการปกครองส่วนท้องถิ่น การทำงานจึงไปในทางอ้อมที่อ้อมอาศัยมากกว่า และเมื่อเกิดความเสียหายเจ้าหน้าที่รัฐก็ต้องมีความรับผิดชอบที่อาจไม่มีเจตนาให้เกิดความเสียหายเลวร้ายนั้นขึ้นมา

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าใจแนวความคิดของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุตามแนวทางของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ปัจจัย แนวคิด และพฤติกรรมของกลุ่มคนสูงวัยในการดำเนินการก่อนและหลังการได้รับการช่วยเหลือตามแนวคิดของหน่วยงานภาครัฐ เป็นสิ่งที่ต้องทำการสำรวจและลงมือปฏิบัติในลำดับต้นๆ เพราะมีเช่นนั้น ผู้สูงอายุที่มีปัญหาต้องดูแลอย่างต่อเนื่องจะล้นขีดความสามารถท้องถิ่นที่จะดูแลไหว
2. กฎหมายที่จะนำมาใช้แก้ไขหรือสร้างแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงวัยที่ต้องการการดูแลอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชน ต้องสร้างบทบาทโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลให้มีบทบาทมากขึ้นและให้เป็นโรงพยาบาลได้จริงตามความต้องการของท้องถิ่นและบริหารงานด้วยองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

กชกร สังขชาติ.2536. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาอนุรักษนิยม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. หน้า 15-26

- คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. 2554. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการ “ทบทวนเอกสารด้านสุขภาพและการดูแล
ระยะยาวของผู้สูงอายุที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย”. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมคุณภาพ
(สสส.) หน้า 64-71
- ฐิติมา ชินะโชติ และคณะ. 2552. การวิเคราะห์สถานการณ์ ผลการดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนา การ
ดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของไทย. เอกสารวิชาการหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง, ภาควิชาการ
บริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน. สถาบันพระปกเกล้า. หน้า 40-50
- พิชาณี สำเภาเงิน. 2553. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจให้บริการดูแลผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 53-66
- มนต์ชัย ชนิทรลีลา. 2548. แพทย์กับกระบวนการยุติธรรม (รักษาอย่างไร ไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย & รักษา
อย่างไร ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เอเชียคิท. หน้า 18-22
- ดวงกมล ภูลัย. 2549. ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 30-37
- ศิริพันธ์ สาสัตย์ ทศนา ชูวรรณะปรกรณ์ เตือนโย ภักดีพรหม และผ่องพรรณ อรุณแสง. 2552. รายงานผลการวิจัย
ฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาสถานดูแลผู้สูงอายุในระยะยาวในประเทศไทย. นนทบุรี : สถาบันวิจัยระบบ
สาธารณสุข, หน้า 55-78
- สำนักงานกฎหมาย สำนักเลขาธิการวุฒิสภา. 2547. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 พร้อมทั้งประวัติ ความ
เป็นมา กระบวนการ และขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวของรัฐสภา. กรุงเทพมหานคร :
กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยขมิ้น. 2560. (ออนไลน์) : <http://huaykhamin.go.th/public/texteditor/data/index/menu/498> .
เข้าถึงข้อมูลเมื่อ 15/3/2560.